gemeente **Roermond**

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: **1 – Voorlopige Jaarrekening 2021**
2 - Kadernota Begroting BsGW 2023 en Meerjarenraming 2023 - 2027
3 - Begroting BsGW 2023 en Meerjarenbegroting 2023 - 2027
Zaaknummer: **31390 - 2022**
Datum: **10 mei 2022**

Inleiding
De raden van de deelnemende gemeenten en het algemeen bestuur van het deelnemende waterschap ontvangen op basis van artikel 67a van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen de jaarrekening 2021 en de kadernota Begroting 2023 en de Meerjarenraming 2023 - 2027.

Daarnaast ontvangt de gemeenteraad op basis van artikel 24 van de Gemeenschappelijke Regeling BsGW de Begroting BsGW 2023 en Meerjarenbegroting 2023 - 2027 om daarop hun eventuele zienswijze naar voren te brengen.

Ad 1 – (Voorlopige) Jaarrekening 2021

Over het boekjaar 2021 heeft de BsGW een negatief resultaat behaald van € 1,630 miljoen.

Op hoofdlijnen bestaat dit uit:
1.1 - Covid-19: € 0,808 miljoen (nadeel);
1.2 - extra WOZ-bezwaren: € 1,240 miljoen (nadeel);
1.3 - reguliere bedrijfsvoering: € 0,418 miljoen (voordeel);

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 dient het bestuur te bepalen of onderstaande onderschrijding zal worden verrekend met het negatieve resultaat over 2021:
1.4 - teruggave bijdrage Generieke Digitale Infrastructuur (GDI): € 0,300 miljoen (voordeel)

Mocht het bestuur besluiten om dit te verrekenen, dan wordt dit bedrag in mindering gebracht op de deelnemersbijdrage. Na deze verrekening, is het aandeel van de gemeente Roermond in het negatieve resultaat dan € 69 duizend.

1.5 - realisatie en stand van zaken (overige) projecten.

In het volgende hoofdstuk wordt dit nader toegelicht.

Argumenten
In de (voorlopige) jaarrekening trekken onderstaande ontwikkelingen de aandacht.

1.1 Covid-19:
De negatieve effecten als gevolg van Covid-19 zijn met name toe te schrijven aan de inhuur van vervanging voor de door corona getroffen medewerkers. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt om medewerkers thuis te kunnen laten werken, naast aanschaf en ontwikkelen van applicaties om digitaal te kunnen werken. Tot slot zijn de opbrengsten uit hoofde van de vervolgingskosten lager uitgevallen dan begroot als gevolg van de toeslagenaffaire en de gevolgen van Covid-19.

1.2 extra WOZ-bezwaren:
De extra WOZ-bezwaren hebben niet alleen geleid tot extra proceskostenvergoedingen, maar ook tot extra uitvoeringskosten: extra inhuur van taxateurs en extra inhuur bij het Klant Contact Centrum.

1.3 reguliere bedrijfsvoering:
In de reguliere bedrijfsvoering is, net als voorgaande jaren, sprake van een onderschrijding van de reguliere bedrijfsvoeringskosten, voornamelijk toe te schrijven aan de niet volledig ingevulde vacatureruimte van de vaste bezetting, welke deels ingevuld is met tijdelijke krachten (inhuur).

1.4 teruggave GDI:
BsGW wordt door de overheid doorbelast ten aanzien van het gebruik van Mijn Overheid en DigiD. Voor overige GDI-voorzieningen was een begrotingspost opgenomen die de laatste twee jaar niet in rekening is gebracht en waarvan BsGW ook geen facturen in de toekomst meer verwacht.

1.5 realisatie en stand van zaken (overige) projecten:

- Ondernemings- en ontwikkelplan 2018 - 2020 (OOP):
  Eind 2020 is dit project conform planning afgerond. De wijze van financiering is door het Algemeen Bestuur van BsGW op 14 december 2017 vastgesteld. Op 4 december 2020 heeft BsGW een langlopende lening van € 2 miljoen aangetrokken om de vooruit gefinancierde kosten van het OOP te dekken. De lening is voor zeven jaar aangetrokken en zal in zeven termijnen lineair worden afgelost, met als eerste termijn 4 december 2021.

- Waarderen op gebruiksoppervlakte:
  Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op basis van vierkante meters gebruiksoppervlakte. BsGW heeft de regie van dit project op zich genomen en het project binnen het totale projectbudget uitgevoerd. Het project krijgt vervolg in het nieuwe project Regieportaal, aangezien de gegevens actueel gehouden dienen te worden.

- Regieportaal en Samenhangende Objecten registratie (SOR):
  De kosten van dit project zijn van 2022 tot 2024 opgenomen in de begroting. Tot en met het vierde kwartaal 2021 zijn er kosten gemaakt voor de begeleiding van de Europese aanbesteding regieportaal, ontwikkelingskosten softwareleverancier en kosten met betrekking de start van het onderzoek inzake de SOR, welke als beoogde ingangsdatum 1 januari 2025 heeft. De vraag is echter of deze ingangsdatum vanwege diverse onzekerheden realistisch is. Alle projectmatige activiteiten met betrekking tot de SOR zijn in dit kader in opdracht van het bestuur tot nader order opgeschort. Dit om onnodige projectkosten te voorkomen. Wel wordt het Regieportaal begrotingstechnisch ook voor de jaren 2025 tot en met 2027 met een bedrag van € 250 duizend per jaar voortgezet.

- Aanbesteding Hosting en Applicaties (AHA):
  Belangrijke ontwikkeling is het vervangen van de ICT-infrastructuur en het huidige belastingpakket. Na deze vervanging beschikt BsGW over een hernieuwd applicatielandschap, dat aansluit bij de technologische ontwikkelingen. Eind 2020 is met de nodige vertraging gestart met de voorbereiding. De startfase (planvorming en afstemming) is inmiddels gerealiseerd. De marktconsultatie dient ter onderbouwing van de te verwachten kosten en eventuele inverdieneffecten en inmiddels is er een eerste prognose beschikbaar van de incidentele aanbestedings- en implementatiefase. Vooralsnog zijn de aanbestedingskosten op € 420 duizend (2021) en de implementatiekosten op € 2,775 miljoen (2022-2023) ingeschat. De aanbestedingskosten zijn opgenomen in de cijfers van 2021, onder 'overige diensten door derden'. De implementatiekosten zijn nog niet financieel verwerkt in de stukken en BsGW stelt voor een bestemmingsreserve ICT te creëren die via een verhoging van de deelnemersbijdrage gevoed dient te worden.

- Harmonisatie en kostenverdeelmethode:
  BsGW kent veel varianten, die als heffingsgrondslag voor de verschillende belastingsoorten gelden. Dit maakt, dat BsGW het inrichten van de processen, inclusief de automatisering hiervan, als ingewikkeld ervaart. Harmonisatie is een onderwerp dat al meer dan een jaar op de actielijst stond. BsGW wil bezien of er mogelijkheden zijn om tot een harmonisatie van de heffingsgrondslagen te komen en in het verlengde hiervan tot een eenduidigere kostenverdeelmethode. In december 2021 zijn er in het Algemeen Bestuur (AB) procesafspraken gemaakt over dit project. De kosten van dit project zijn nog onbekend.

- Verbetering archiefbeheer:
  In 2021 heeft een archiefinspectie plaatsgevonden binnen BsGW. Hieruit is een aantal verbeterpunten naar voren gekomen, waarvoor een plan van aanpak en een businesscase worden opgesteld. Momenteel zijn de uitkomsten en de daarmee eventuele financiële consequenties nog niet bekend.

Ad 2 - Kadernota Begroting BsGW 2023 en Meerjarenraming 2023 - 2027
Aangezien de kadernota 2023 tegelijkertijd met de ontwerpbegroting 2023 en ontwerp meerjarenbegroting 2023 - 2027 wordt ontvangen, worden de relevante ontwikkelingen bij de behandeling van de begroting benoemd.

Ad 3 - Begroting BsGW 2023 en Meerjarenbegroting 2023 - 2027
De komende jaren doen zich een aantal ontwikkelingen voor die van invloed zijn op de bedrijfsvoering van BsGW. Van ontwikkelingen die zeker en/of geformaliseerd zijn, worden de financiële consequenties meegenomen in de begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2023 - 2027.

In 2022 bedraagt de begroting van BsGW € 21,2 miljoen. Voor 2023 is er sprake van een stijging van € 3,989 miljoen (18,8 %) tot € 25,2 miljoen en daarmee ook de bijdragen van de deelnemers.

De oorzaken van deze stijging betreffen:

3.1 - loonindexering: € 0,336 miljoen (nadeel);
3.2 - correctie sociale lasten: € 0,973 miljoen (nadeel);
3.3 - indexering goederen en diensten: € 0,191 duizend (nadeel);
3.4 - correctie afschrijvingen: € 0,96 miljoen (nadeel);
3.5 - overige GDI-voorzieningen: € 0,300 miljoen (voordeel);

3.6 - uitvoeringskosten extra WOZ-bezwaren en -beroepen: € 0,418 miljoen (nadeel);
3.7 - implementatiekosten aanbesteding Hosting en Applicatie (AHA): € 2,275 miljoen (nadeel);
3.8 - realisatie (overige) projecten: € 0, bedragen zijn nog onbekend.

Het aandeel van de gemeente Roermond in deze kostenontwikkeling is berekend op € 171 duizend (na verrekening voordeel GDI-voorzieningen), waarvan € 21 duizend voor indexering loon en goederen en diensten.

Eveneens is de jaarlijkse risicoanalyse uitgevoerd voor de berekening van het weerstandsvermogen. De berekende weerstandscapaciteit € 1,331 miljoen (2022) is niet voldoende om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Het is wenselijk het weerstandsvermogen met € 91 duizend aan te vullen naar een bedrag van € 1,421 miljoen. Dit betekent naast de extra bijdrage van € 171 duizend nog een aanvullende bijdrage van € 4 duizend voor de gemeente Roermond.

Argumenten
In de ontwerpbegroting 2023 en meerjarenbegroting 2023 - 2027 wordt op onderstaande zekere ontwikkelingen ingegaan:

3.1 loonindexering:
Het gemiddelde percentage van de loonvoet overheidssector over de jaren 2020 - 2022 en 2018 - 2022 bedraagt 2,5%.

3.2 correctie sociale lasten:
In de afgelopen jaren is het procentuele aandeel van de sociale lasten te laag begroot. Derhalve is vanaf 2023 een opwaartse correctie gemaakt en is deze gebaseerd op het gemiddelde van de afgelopen 4 jaar, waarmee deze uitkomt op 32%.

3.3 indexering goederen en diensten:
In de begroting 2023 - 2027 wordt gerekend met een indexering van 1,9%, gebaseerd op de ontwikkeling van de Consumenten Prijsindex van het CPB van de afgelopen jaren.

De ICT-index is berekend op basis van de gemiddeld in rekening gebrachte index van de leveranciers van de afgelopen 3 jaar en komt daarmee uit op 2,7%.

3.4 correctie afschrijvingen:
Verdere digitalisering van de informatievoorziening is een belangrijke ontwikkeling en heeft impact op bedrijfsvoering en kostenontwikkeling van BsGW. Het is gebleken dat de tot nu toe gehanteerde jaarlijkse afschrijvingen niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid. Hierdoor zijn de afschrijvingskosten, als gevolg van nieuw aangeschafte (noodzakelijke) applicaties toegenomen.

3.5 overige GDI-voorzieningen:
Zie toelichting 'teruggave GDI' in 1.4.

3.6 uitvoeringskosten extra WOZ-bezwaren en -beroepen:
Door aanhoudende toegenomen (meer dan begrote) WOZ-bezwaren en -beroepen, nemen ook de hieraan gelieerde uitvoeringskosten toe. Zoals extra inzet van KCC-medewerkers, taxateurs, ICT-ers en juridisch medewerkers.

3.7 implementatiekosten aanbesteding Hosting en Applicatie (AHA):
De verwachte implementatiekosten van het programma AHA zijn ingeschat op € 2,775 miljoen, waarvan € 500 duizend in 2022 en € 2,275 miljoen in 2023 zullen drukken op de begroting. Hiervoor wil BsGW een bestemmingsreserve vormen. Eenmalig dienen de deelnemers in 2022 te besluiten deze reserve in te stellen. Dit kan bij de vaststelling van de jaarrekening 2021 of via een separaat voorstel in 2022.

Voor gemeente Roermond betekent dit in voor het jaar 2022 nog een extra bijdrage van € 21 duizend voor de implementatiekosten AHA 2022.

3.8 realisatie en stand van zaken overige projecten:
- Regieportaal en samenhangende objectregistraties (SOR)
- Harmonisatie en kostenverdeelmethode
- Verbetering Archiefbeheer

Voor bovengenoemde drie projecten zie de toelichting bij 'realisatie en stand van zaken (overige) projecten' bij 1.5.

- *Ondernemings- en ontwikkelplan (OOP):*
  BsGW geeft aan dat het OOP de begroting 2023 en meerjarenraming 2023 - 2027 niet raakt en geen onderdeel vormt van deze ontwerpbegroting. De dekking van deze investering dient te worden gevonden in de nog te realiseren structurele reductie van de netto-kosten. Dit door de taakstellende formatiereductie van 20 fte die eind 2024 is geëffectueerd. In de jaren 2025-2027 wordt deze formatiereductie ingezet voor de dekking van de projectkosten OOP. Als de structurele reductie volgens plan wordt gerealiseerd, kan dit in 2028 tot uiting komen in lagere bijdragen voor de deelnemers.

- *Wet vereenvoudiging beslagvrije voet en verbreding beslagregister:*
  De wijziging in deze wetten vraagt op termijn een andere samenwerking van BsGW met andere sociale diensten en schuldhulpinstanties om mensen wegwijs te maken in de wetgeving en mogelijkheden van kwijtschelding. Er dienen investeringen gedaan te worden in specifieke software en gegevensuitwisseling (€ 250 duizend), naast uitbreiding van capaciteit met 1 fte. Meer inzicht op de financiële effecten wordt in de loop van 2022 verwacht. Deze mogelijke ontwikkeling is niet meegenomen in de begroting BsGW 2023.

Zienswijze:
Wij kunnen niet instemmen met de begroting BsGW 2023 met uitzondering van de verhoging van de gemeentelijke bijdragen ten gevolge van de loonindexering en de indexering goederen en diensten. In lijn met de uitgangspunten van onze lokale begroting verzoeken wij u de overige kosten op te vangen in de bestaande begroting.

Een minimale, maar wel realistisch onderbouwde begroting is naast kostenreductie, één van de doelstellingen van BsGW om de bijdragen van de deelnemers zo laag mogelijk te houden. Begrote bedragen dienen voor iedere begrotingscyclus, steeds weer zo actueel mogelijk te zijn. BsGW dient rekening te houden met actuele gegevens, reële verwachte ontwikkelingen en risico's.

Onderstaand een aantal (aanvullende) punten waarvoor wij aandacht en reactie vragen aan BsGW:

1- personeelskosten en correctie sociale lasten:

De te lage sociale lasten zijn in de jaren 2020 en 2021 geen oorzaak voor overschrijdingen op de begrote personeelskosten. Daarnaast zien we een begroot bedrag van € 692 duizend aan overige personeelskosten terwijl de gerealiseerde kosten in 2020 en 2021 essentieel lager zijn dan de begrote bedragen. Dit in relatie tot de doelstellingen vanuit het OOP, een formatiereductie van 20 fte eind 2024 maakt dat wij van mening zijn dat er ruimte is voor verlaging in dit bedrag.

a. Personeelslasten begroten op actuele en realistische cijfers, zie ook punt 3.

2- implementatie kosten aanbesteding Hosting en Applicaties (AHA):

Met het door BsGW gepresenteerde voorstel voor het instellen van een bestemmingsreserve komen de totale kosten voor deze investering volledig ten laste van de exploitatie. Hiermee zien we dan ook een stijging van meer dan 18% in het jaar 2023. Dit heeft uiteraard grote invloed op de bijdrage van de deelnemers. We zijn van mening dat er diverse varianten van financieren en activeren/afschrijven tot de mogelijkheid behoort.

a. In het investeringsvoorstel de diverse varianten uitwerken en deze ter besluitvorming aan het AB voorleggen.
b. Verhoging deelnemersbijdrage aanbesteding AHA uit de begroting 2023 verwijderen tot er door het AB een besluit is genomen over de wijze van financieren in het investeringsvoorstel.

3- ondernemings- en ontwikkelplan (OOP):

De wijze van financieren van het OOP is door het Algemeen Bestuur vastgesteld op 14 december 2017. Er is een investerings- en ontwikkelbudget vrijgegeven van € 4 miljoen. De geprognosticeerde balans laat een opgenomen geldlening van € 2 miljoen zien. Deze lening is voor 7 jaar aangetrokken en wordt in zeven termijnen lineair afgelost vanaf 2021. Uiteindelijk dient de formatie uiterlijk 31 december 2024 met 20 fte te dalen naar 141,8 fte. De dekking voor de investering wordt gevonden in de te realiseren structurele formatiereductie en daarmee de lagere netto-kosten in de jaren 2025 - 2027.

Er is dus sprake van een 'inverdieneffect' van € 1,3 miljoen vanaf het jaar 2025. De personeelslasten dalen vanaf het jaar 2025, maar de bijdrage van de deelnemers blijft in de jaren 2025-2027 gelijk omdat deze wordt ingezet als dekking voor de projectkosten. Vanaf het jaar 2028 is er dan sprake van een daling van de deelnemersbijdrage.

a. Waarom is er afgeweken van het AB besluit van 14 december 2017.
b. Wat zijn de effecten van het lagere financieringsbedrag en de aflossingsverplichting op de: huidige exploitatie van BsGW, de inverdienperiode 2025 - 2027 en de huidige en toekomstige bijdrage van de deelnemers.
c. De effecten van het OOP zijn niet opgenomen bij het onderdeel personeelslasten in de meerjarenbegroting 2023 - 2027. Hierdoor zien we een nog grotere stijging in de personeelskosten.
d. Effecten OOP opnemen in de meerjarenbegroting 2023 - 2027.

4- aanvulling weerstandsvermogen

We constateren dat er in de begroting naast de post tegemoetkoming proceskosten (€ 3,060 miljoen) ook nog eens rekening gehouden is gehouden met een bedrag van € 450 duizend voor meer bezwaren en beroepen. Er wordt gerekend met een bedrag van € 500 duizend en een kans van 90%

dat dit risico zich voordoet. We vragen ons af of dit percentage niet erg hoog is. Mede ook omdat de begroting in 2022 is bijgesteld naar € 3 miljoen. Daarnaast is er een bedrag van € 328 duizend opgenomen voor onvoorzien.

a. Kritisch kijken naar de diverse buffers die worden opgebouwd.
b. De berekende aanvulling voor het weerstandsvermogen, idem als in 2022, niet in rekening te brengen bij de deelnemers.

Kanttekeningen en risico's
Eén van de doelstellingen, die voortvloeien uit de missie van BsGW, is kostenreductie. Dit bij minimaal gelijkblijvend kwaliteit van de dienstverlening en het vergroten van de digitale dienstverlening.

Het project Ondernemings- en Ontwikkelplan (OOP) is één van de projecten die een bijdrage dient te leveren aan deze kostenreductie.

Ten aanzien van ICT maakt BsGW deel uit van een sterk veranderende omgeving, waarin de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening een belangrijke ontwikkeling is. Deze heeft impact heeft op de bedrijfsvoering en kostenontwikkeling van BsGW. Het blijft voor BsGW een uitdaging met het afnemend aantal medewerkers de doelstellingen te realiseren en in structurele bezuinigingen te voorzien.

We constateren dat financiële tegenvallers en autonome ontwikkelingen niet in de exploitatie van BsGW opgevangen kunnen worden, met als gevolg dat de jaarlijkse bijdrage van de deelnemers stijgen.

Historisch overzicht
Wij verwijzen hier naar de:

- Op 4 juli 2019 door de raad van de gemeente Roermond aangenomen motie (motie 19M20, "motie begrotingsdiscipline verbonden partijen") waarin men uitspreekt dat tekorten bij verbonden partijen binnen de begroting dienen te worden opgelost en niet tot aanpassingen bij de (meerjaren) begroting van deelnemende gemeenten kunnen leiden. Een afschrift van deze motie is aan BsGW, als verbonden partij verstrekt.

- Op 17 mei 2021 afgegeven toezegging om Steun voor Roermondse Visie op BsGW te verwerven door wethouder Schreurs voor de Raadsvergadering van 3 juni 2021.
- Op 3 juni 2021 afgegeven amendement 1 op Raadsbesluit Begroting BsGW en MJB 2022 - 2026 (zaaknummer 24394-2021) met amendement 2 op de zienswijze Begroting BsGW 2022. Hierin verzoekt men scherp te formuleren dat gemeente Roermond niet akkoord is met de ontwerpbegroting 2022 en de meerjarenbegroting 2022 - 2026.

Financiële gevolgen
Bovenstaande ontwikkelingen bij BsGW leiden op basis van ons gemeentelijk aandeel in BsGW tot een bijdrage van € 1,058 miljoen (excl. € 4 duizend aanvulling weerstandsvermogen) voor 2023.

De lasten nemen meerjarig met circa € 60 duizend structureel toe en voor het jaar 2023 eenmalig met circa € 171 duizend. Er is circa € 21 duizend via de reguliere indexatie voor lonen en goederen en

diensten begroot. Voor de overige circa € 150 duizend is momenteel nog niet in dekking voorzien. Oorzaken van deze stijging liggen in toename proceskosten, correctie sociale lasten en afschrijvingen. Voor het jaar 2023 is er daarnaast sprake van € 96 duizend, eenmalige implementatiekosten van het programma Aanbesteding Hosting en Applicaties.

Dit betreft een aanzienlijk hogere stijging dan voorzien en is onwenselijk. Vanuit financieel oogpunt kunnen we daarom niet instemmen met de verhoging van de gemeentelijke bijdrage en zal bij deze aanvullende stijging een negatief advies afgegeven worden i.v.m. het ontbreken van dekking. Daarnaast mag er van BsGW verwacht worden dat zij kritisch naar hun eigen bedrijfsvoering kijkt en daar naar eventuele bezuinigingsmogelijkheden zoekt. Mocht de financiële bijdrage, ondanks onze negatieve zienswijze, toch naar boven bijgesteld worden, dan zullen deze effecten meegenomen worden in het reguliere begrotingsproces.

Communicatie en participatie

De definitieve zienswijze dient na vaststelling van het raadsbesluit in de vergadering 2 juni 2022 aan het dagelijks bestuur van BsGW gezonden te worden. Onze insteek bij de zienswijze is dat deze negatief is, waardoor we niet kunnen instemmen met de (meerjaren)begroting, waarbij voor de aanvullende vragen een reactie wordt gevraagd.

Uitvoering en evaluatie

Aan uw gemeenteraad wordt voorgesteld:

1. de zienswijze ten aanzien van de begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2023 - 2027 van BsGW met bijgaande brief aan het Dagelijks Bestuur van BsGW kenbaar te maken.

Burgemeester en wethouders van Roermond,

De secretaris, De burgemeester,

i.s.

drs. J.W.A. Kradolfer (a.i.) M.J.D. Donders – de Leest

Bijlage(n):

1 - Raadsbesluit zienswijze Begroting BsGW 2023 en Meerjarenbegroting 2023 - 2027

2 - Zienswijze Begroting BsGW 2023 en Meerjarenbegroting 2023 - 2027

Ter inzage:

Ad 1 - (Voorlopige) Jaarrekening

Ad 2 - Kadernota Begroting BsGW 2023 en Meerjarenraming 2023 - 2027

Ad 3 - Begroting BsGW 2023 en Meerjarenbegroting 2023 - 2027